

סוף זמן קר"ש

עש"ק תבא

9:04

עש"ק נצו"י 9:06

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק פ"ד)

מבני עיינות התאחדותנו

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת תבא

מס' מכות כ: עד כב:

פרשת נצו"י

מס' מכות כג. עד הסיום

וע"י לימוד מס' מכות אפשר לצאת
חובת המכות וסדורים שנגזר שיבאו
ח' וז' ומכה להגביל מכל צדקה
מדברי רבינו שליט"א בסיום מס' תבא

ט"ו אלול תשס"ט

תבא

שנה י"א גליון מ"א (תע"ח)

יסודי התורה

במס' מכות (דף כד) דרש רבי שמלאי שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה כו', בא חבקוק והעמידו על אחת שנאמר (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה.

ונראה על פי מה שפירש הגאון הרבי ר' העשיל מקדאק

זלחה"ה מאמר המדרש (ענין שמרן פ"ג ס"ה ובינת שם) אין ישראל ניוזין

אלא בזכות האמונה, כי דרשו חז"ל (עירובין כב) היום לעשותם ומחד

לקבל שכרם, וקשה הא הקב"ה שומר תורתו (וישלמו ר"ה פ"א ה"ג) וכתביב

(דברים כ"ט) בינמו תתן שכרו. והתירצו על פי מה דקיי"ל (חזון מטסט סימן

בגמרא (מכות כג) כי תרי"א מצוות צוה לנו משה, ואנכי ולא יהיה לך מפי

הגבורה שמענטם. ואם כן על תרי"א מצוות שכן על ידי שליח וליכא בל

תלין, אבל על השתים מפי הגבורה איכא בל תלין ומגיע שכר בעולם

הזה, והם יסוד האמונה, ולכן אמרו אין ישראל ניוזין אלא בזכות

האמונה, עכ"ל. ומעתה י"ל דמאחר דעל האמונה מגיע שכר בעולם הזה,

על כן זה מגין על האדם להצילו מן החטא, וכמבואר בגמרא (קדושין לט)

דאי איכא שכר מצוה בעוה"ז ניצל האדם מן החטא, ומשום הכי כל

התרי"ג מצות ניצבים על האמונה, שבכת האמונה יכול האדם לקיים

את כולן. וזה אמרו בא חבקוק והעמידו על אחת, דבכת האמונה

יכול האדם לקיים כל התרי"ג מצות.

עוד יתבאר על פי מה שכתב החיד"א בראש דוד (פ' אהרן) בטעם

חדבר שמועיל לנו התשובה ולא לאומות העולם כמבואר במדרש

(תנחומא האינו ס"ד) כי על פי הדין (קדושין לג) אב שמתח על כבודו כבודו

מחול, ומלך שמתח על כבודו אין כבודו מחול, וישראל נקדים בנים

למקום, כדכתיב (דברים י"ד) בנים אחת לה' אלהים, והקב"ה למו אב,

ועל כן מועיל להם התשובה, שם שאין כן לאומות העולם נקרא

הקב"ה מלך, ככתוב (תהלים מז ט) מלך אלהים על גוים, על כן לא מועיל

להם התשובה, עכ"ל.

והנה כתב בפרשת דרכים (ד"ה ט"ז) דמתחית המתים ראה

שיש לנו דין בנים למקום, דאינא במסכת סנהדרין (דף ט"ז) אמר ליה

הוא מינא לרבי אבהו אלהים כהן הוא דכתיב (ספ"ה ב) ויקחו לי

תרומה. כי קריה למשה במאי טביל, עיי"ש. וכתבו בתוספות שם, הא

דלא קשיא ליה היאך נטמא, דישאל נקראו בנים למקום. ואינא

בגמרא (תענית ב) שלשה מפתחות בידו של הקב"ה הוא שלא נסדרו

ביד שליח, ואחד מהם הוא של תחיית המתים דכתיב (חזקוני לו א)

וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם, ופירשי אני ה' אני ולא

שליח. ולפי זה בתחיית המתים דכתיב ביה אני ה' הדיינו שאינו על

ידי שליח, חזרה קושית התוס' למקומה דמאחר שהקב"ה הוא כהן

היאך מחיה מתים, ואין לנו אלא מה שתרצו התוספת שישאל

נקראו בנים למקום וכהן מיטמאו לבנו, עכ"ל.

אך כתב בנועם מגדים (פ' האינו) טעם על קריאת שם בנים

לישראל והעמים עבדים, מהיות כי יש הפרש בין אב לאדון, כי העבד

יש שיש לו אדון אחד, ויש שמשועבד לשני אדונים או יותר, מה שאין

כן אב לא יצויר רק אב אחד לאדם, והנה אחתו שעובד אלהינו

לבדו בלי שיתוף לכן יקרא שמו עליו אב אלהים הוא רק אב אחד

לבן, ולא כן העמים שעובדים בשיתוף לא יכוון אצלם תואר אב לה'

צבאות רק אדון, לזה יקראו עבדים ואחנתו בנים, עכ"ל.

והנה יתבת יחיה רמז על התשובה כמבואר במס' יומא (דף ק"ה)

ע"כ חי יחיה, והיינו דלי האמונה בה' אחד מהני תשובה כי יש

לנו דין בנים למקום. וכן רימוז על תחיית המתים, כי צדיק באמונתו

יחיה, יזכה לעמוד בעת תחייה, על פי ידי האמונה בה' אחד דיש לנו

דין בנים למקום, הרי לעתיד לבא יחיה הקב"ה כל המתים, והכל הוא

בזכות האמונה.

כ"ק מרן רבינו שליט"א

אדם כדרך שספרו על צדיק מפורסם שהי' רגיל לילך בבגדים יקרים ואח"כ נמצא שעל בשרו לבוש שק, אבל אם מגלה זה לבני אדם אין בו חשיבות כלום, ענין שפירוש בספר בינה לעתים הפסוק (משלי יג כג) בכל עשב יהי' מותר ודבר שפתיים אך למחסור, **שכל עור שאדם מסגף עצמו לשם תשובה יש בו ריווח, אבל ודבר שפתיים אם מפרסם זאת לבני אדם או אך למחסור, וזו השקפיה**, אם נראה בשמים ולא לבני אדם שמכסה מעשיו הטובים מבני אדם.

בטעת שאל

חשבון חדש למגן השנים

הבאת **ביכורים** היום **תשנה** לשנה הבאה. ואפ"ל, עפ"י"מ שפרשתי מ"ש לשנה הבאה בירושלים, ולכאורה למה לנו לדחותו ולבקש על לשנה הבאה, והרי **אנו מחכים ומצפים אל הגאולה** שיהי' מיד, כמאמר אלי' היום אם בקולו תשמעו, ופירשתי עפ"י דברי הספרי (פ' בהעלותך) בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים וגו', ללמדך שמונים מיציאתם ממצרים וכו', באו לארץ התחילו מונים לביאתם וכו', בננה הבית התחילו למנות לבנינו וכו', חרב הבית התחילו מונים לחרבנו וכו', והנה לעיל **אמרו חז"ל** (ברכות יב:) שתהי' יצ"מ טעלה וגאולה העתידה עיקר, **ובואי מיד אחר הגאולה יתחילו למנות השנים לגאולה העתידה, ויתחיל חשבון חדש במנין השנים**, וז"ש לשנה הבאה בירושלים, באמת אנו מצפים שיהי' מיד, אבל בין כן יהי' **שנה חדשה**, ויתחיל חשבון חדש במנין השנים, ואפי' אם נוכח להיום אם בקולו תשמעו יהי' נקרא שנה הבאה. ולפי"ז אפשר לומר שבת קול מברכתו הבאת ביכורים היום תשנה לשנה הבאה, הכוונה **שיהי' הגאולה מיד**, והגאולה נקרא **לשנה הבאה** אפי' אם יהי' מיד.

דברי יואל

איך לזכות לזרע ברך ד'

ובאת אל הכהן אשר יהיה בנימום ההם, אין לך אלא כהן שבימך וי"ל על פי מה שכתב ד"ז הרה"ק **רבי דוד מקשאנוב זלחה"ה** במכתבו הנדפס בספר **מלחמת מצוה** (דף פו) קבלה בידי מרבתינו הקדושים, אשר כל החולק על דבר הכללי הנגזר מפי הגאונים וצדיקים, **ובפרט נגד מרא דאתרא**, אף כי הנהו ירא וחרד לדבר ה', ואם כי הוא לא יסור מאחרי ה', סופו כי בניו יצאו לתרבות רעה, וידעתי בנסיון כי כמה פעמים כן הוא, עכ"ל. והנה מצות ביכורים רומז על **חינוך הבנים** בדרך התורה, וכמו שכתב **הבעל הטורים** בפסוק ולקחת מראשית כל פרי האדמה, שהוא רמז למאמרם ז"ל (סוכה מב.) קטן היועד לדבר אביו מלמדו תורה. ולזה בא האזהרה בכאן ובאת אל כהן וכו' הבהן אשר יהיה בימיהם ההם, **וכפירשי** אין לך אלא כהן שהוא בימך כמו שהוא, כי באם יש את נפשו של אדם להעמיד דורות ישרים באמונים לה' ולתורתו, יש לו תנאי קודם למעשה **להזהר ולהשמר שלא לחלוק על הכהן אשר בימיו**, אלא להטות אוננו לשמוע לקולו ולעשות ככל אשר ישית עליו, כי רק באופן כזה **יזכה להעמיד זרע ביוך ה'** דור ישרים יבורך.

ב"ק משה

נסיעה לצדיקים לידע מציאות הבו"ת
את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים, ויראה לבאר על פי פשוט, על פי מה ששמעתי מרוב הקדוש האב"ד דק"ק נשחיו זקוק"ל, שאמר שענין נסיעת אנשים אל הצדיקי הדורות, הם על כמה פנים, מהם מי שנוסע ללמוד שיוכל להתפלל בדחילו ורחימו כראוי, ומהם מי שנוסע עבור לימוד תורה לשמה, ומהם מי שנוסע ללמוד ממנו מדרגות, ואולם כל זה אינו המכוון העיקרי, והנסיעה העיקרית היא **לבקש את ה', לידע ולהודיע ממצאית אלקותו יתברך, ודבר זה אין לו שיעור וערך כלל, וכל אשר יוסף להודיע מהשגת מציאותו יתברך, יוסף לידע שעדיין לא השיג כלל ולזה יוסף כל יום לבקש את ה' יותר ויותר, וזהו ביאור הכתוב את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים, האמרת הוא לשון אמירה ודבור פירוש **שכל כוונת אמירתך בלימוד התורה והתפלה תהיה לקבוע בלבך אמונה ה' שיהיה לך לאלקים ולהשיג אמיתת מציאותו יתברך.****

מאור ושמש

ראשית השנה תלוי בסוף שנה העברה

ברוך אתה בבו"ק וברוך אתה בצאתך. ברוך אתה בבו"ק אל השנה הבאה, וברוך אתה בצאתך מן השנה העבר, אבל כל זה אם **צאתו מהשנה ממוזק עצמו מקודם בתשובה ומעשים טובים**, או ראשית השנה שאחר זה טוב ויפה וכולו קיים ביראה ובאהבה מראשיתו עד אחריתו.

י"ט פנים, שירת דודי, את כ'

תפלה בכונה מעלה כל התפלות

ויהיה נבלתך למאכל לכל עוף השמים, פעם אחת הייתי שובת בשבת פרשה זו, אצל הרה"צ ר' ישראל דוב זלחה"ה אבר"ק יאשנציא בעל המחבר ספר רביד הוהב, ואמר בשם הרה"ק והנורא המגיד מקאנונין זצ"ל, שכאשר שמע פסוק זה מפי הקורא שאג בקול ואמר רבשיע מתי אניע לפסוק זה, ואחר כך בשבתו על השלחן בסעודת שחרית, אמר כוונתו בפי פסוק זה, כי התפילות צריכים להיות בדחילו ורחימו ובכוונה רצויה, או נקראת תפילה כשירה, ואם ח"ו אינם בכונה ודעת שלימה נקראת נבילה, והשומע תפלת כל פה מרובץ על הבריות, ונתן בלב האדם התעוררות ולעילא להתפלל בכונה כראוי, אז התפילה עלות כראוי, ונאחזין עמה כל התפילות שהיו מונחין בבזיון כולן יחד למבן שבתם להיות עטרה ליוצרים, והוה הפירוש **ויהיה נבלתך** היינו התפילות פוסלות, **לעוף השמים** שיעופו אל ארבות השמים, ע"כ. וסיים הוא ז"ל גם סוף הפסוק מה שכתבו אחריו, **ולבהמת הארץ ואין מחריד**, כלומר אם אינו מתפלל בשום פעם כראוי בכוונה, אז התפילות נופלץ להקליפות רמנא ליצלן הנקראים בהמת הארץ, והוה שאמר הכתוב **ולבהמת הארץ** אימתי יהיו **באין מחריד** באם אין מחריד לעולם להתפלל כרת כראוי.

מבשר טוב

תשובה וסיגופים בניו לבין קונו

השקיפה ממעון קדשך מן השמים וכו', ויש לפרש על פי מה שכתבו המפרשים שתיבת השקיפה אותיות השק-יפה והוא אחד מדרכי התשובה, אולם זה רק אם מסתיר זה מבני

הרה"ק ר' ישראל יעקב יוקל טייטלבוים זי"ע נולד לאביו הרה"ק רבי שמואל מגארליץ בן רבינו הקדוש רבי אלעזר ניסן זי"ע בן רבינו משה איש אלוקים זי"ע ולאמו בת הרה"צ הגיד המפורסם מו"ה מנחם מנדל זצ"ל בן הרה"ק ר' יוקל מבאלחוב זי"ע (אשר מרן הקי מצאנו זי"ע העיד עליו שהוא מפתח מעבירה כמו אחד שעומדים עליו עם גרון ביד להרגו. עוד בשחר ימי נעוריו התבלט בין בני נעוריו בשכלו הזך והבהיר ובחריפותו, נתגדל בהשגחה יתירה על ברכי זקינו הקי רבי אלעזר ניסן זי"ע בעיר דראהביטש ובערות זקנו עלה מעלות רמות ועוד בצעירותו התנכר עליו כי לגדולות נוצר בחריפותו ובהתמדתו בתורה ובעבודת ה' אשר עבד במסירות נפש ממש.

האיש מקדש

בשנת תר"י זכה להתארס עם הרבנית הצדיקת מרת הענדיל בתו של דודו הקי רביה"ק הייטב לב זי"ע ובשנת תר"י"ד התקיימה שמחת השואין ברוב פאר והדר בהשתתפות קהל רב ובראשם אדמו"רים ורבנים אשר הגיעו להשתתף בשמחת הני תרי האחים הקדושים היטב לב ואחיו הרה"ק רבי שמואל מגארליץ זי"ע.

הרבנית הצדיקת מרת הענדיל היתה אשה כשרה וצדיקת ואביה הקי כיבדה ביותרת הכבוד עד למאוד ומסופר שכשנולד להם בנם הגה"צ רבי אהרן אשר לימים מילא מקום אביו הקי בעיר וואלאווע אשר נולד כמה ימים לפני ראש השנה והיות שהרבנית לא היתה יכולה לילך לביהמ"ד ע"כ צויה הייטב לב לחתנו רבי יוקל שיארגן מנין מיוחד בביתו בבית היולדת כדי שבתו היולדת תתפלל עם מנין מיוחד בבית כי צריכה להתפלל עם מנין.

אחרי חתונתו נשאר בבית חותנו הקי כשתי שנים אשר היה דר אז בעיר גארליץ עד שנת תרט"ז, בשתי שנים האלו נרקמו חיי הזהב של קדושה ואצילות חסידות ועבודת ה' תמימה והיה סגור ומסוגר בארבע אמות של הלכה וחיט מהר יצא שמו לשם ולתהילה כעילוי מופלג והיה חביב על כל.

אחר שתי שנים עבר חותנו הקי מרן הייטב לב זי"ע לכהן פאר בעיר דראהביטש ואביו הרה"ק רבי שמואל בא לעיר גארליץ לכהן פאר בעיר גארליץ ורבי יוקל נשאר בעיר גארליץ בבית אביו הקי שם נשאר כשתי שנים עד שעבר חזרה לבית חותנו בעיר סיגעט אשר בינתיים כבר עבר מרן היטב לב לכהן פאר בעיר סיגעט בשנת תר"י"ח. ושם נשאר עוד שתי שנים תחת חסותו של דודו וחותרו הקי.

חיבה יתירה נודעת לו מאת חותנו הקי אשר הראה לו אותות חיבה ואהבה יתירה ושם גם התחיל לעסוק בתורת הח"ץ ובחכמת הקבלה, והיה מרן הייטב לב מתפאר בחתנו הצעיר אשר היה תפארת למשפחת התמרי"ם נצר קודש.

נשיאותו

בערך בשנת תרכ"ג קיבלו אנשי עיר בערבשט בהצעת חותנו הקי הייטב לב עליהם לרב ואב"ד ומנהיג העדה, כי עד אז היה העיר בערבשט והגלילות שייכת תחת גלילות העיר סיגעט אשר דרו שם מאות משפחות אנשים יראים ושלמים. כאן בעיר בערבשט מצא כר נרחב להוציא מכח אל הפועל כשרותיו המעולים, והנהיג את תהליכות העיר ביד רמה על דרך אבותיו הקי, הרבה פעמים בירר בתוך עיר בערבשט ובהגלילות שאלות מסובכות וקשות אשר ראו אז עין בעין את גדלו וידו החזקה וכחו ורתורו הקי.

חותנו הקי מרן הייטב לב זי"ע הורה לבקר בבית חתנו החביב אשר אז התיישב עם חותנו הקי יחידו בתהליכות עיני העיר וגם השתעשע יחידו בפלפולא דאורייתא והמתיקו סוד יחידו בדברים העומדים ברומו של עולם. כשנסתלק אביו הקי רבי שמואל מגארליץ זי"ע ביום ט' לחודש מרחשון שנת תרמ"ט נתקבל לכהן פאר במקום אביו בעיר גארליץ. אחרי הפצרות מרובות של

היקולא דידיקיא

הרה"ק רבי ישראל יעקב יוקל טייב זצ"ל
אב"ד וואלאווא - ט"ו אלול תרפ"ד

אנשי העיר וחסידיו אביו הקי אשר קבלוהו עליהם לרב ומורה דרך שיאיר להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו.

תיכף אחרי ביאתו לשם התחילו לנהור אליו המוני חסידים ואנשי מעשה ושתו בצמא את דבריו הקי אשר ירדו לחדרי בטן ודרשותיו הארוכים הנעימים מאוד אשר השמיע מדי שבת בשבתו בעת עריכת שולחנותיו הטהורים וכן הדרשות אשר דרש מדי פעם בפעם במועדים וביומא דפגרא, דרשותיו היו תמיד בקול חוצב להבות אש קודש בהתעוררות לתשובה ואהבה וליראה את השם הנכבד והנורא ודבריו הקי ירדו חדרי בטן.

גם שולחנותיו הטהורים היו לשם דבר בקרב המוני חסידים אשר באו להסתופף בצל הקודש ונשמע קולו בבואו אל הקודש באמירת שלום עליכם ושאר זמירות קודש ובפרט באמירת הקידוש בהתלהבות אש קודש אשרי אוזן שמע כל אלה.

בשנת תרנ"ד באו אליו ראשי הקהילה דקי"ק וואלאווע והגלילות אשר זה היה גדול פי כמה ממקום הרבנות בעיר גארליץ ומקודם לא רצה לשמוע לעזוב את מקום אביו הקי אך אחרי הפצרות מרובות נעתר לבקשתם וקיבל על שכמו את הרבנות בעיר וואלאווע כי אמר שרוצה לעת זקנותו לישב במנוחה והרחבת הדעת וכן היה כי היה צריך להשמיע קולו באמצע הלילה להראות שלוש שנה כיהן פאר אב"ד וואלאווע עד יומו האחרון. העיר וואלאווע והגלילות היתה עיר גדולה לאלוקים אשר דרו שם כעשר אלף נפשות ישראל וביניהם רבנים דיינים שוחטים ובכל כפר וכפר היתה להם ביהמ"ד ומקוה וכל הדברים הנצרכים לקהילה קדושה בישראל.

שם בוואלאווע התפתחה תקופה חדשה לפני הגה"ק מוואלאווע ופה הרחיב מקום אהלו וירועות משכנו שם החל להרבות גבולות להעמיד תלמידים הגונים וישרים ללמוד שיעורין כסדרן עם התלמידים בפלפולים עמוקים ויחידושים נפלאים ברוחב ים התלמוד, ישיבתו הקי היתה ידועה בתלמידים מצוינים אשר נתגדלו על ברכי לחיי תורה ויראת שמים היתה חופפת על פניהם תמיד, ורבנים מתלמידיו עלו ונתעלו והגיעו לידי הוראה.

גם תושבי העיר והגלילות התקשרו אליו בכל חום לבם ונפשם והיתה יראתו חופפת עליהם תמיד וכולם באו לשמוע ממנו תורה ועצה ותושיה ולהוושע בדבר ישועה ורחמים והוא ברוב קדושתו השפיע עליהם ברכות לרוב ואכן נתפרסם אז כאיש קדוש אשר רבים נושעו מפיו וברכותיו הקי גם היתה לו כמה קמיעות קדושות אשר נפלו לו בירושה מוקנה הקי רבינו הישמש משה זי"ע למקשה לילד ולחולי נפל, וקצר היריעה מהכיל כל העניינים הנפלאים שהיו החסידים מספרים איך היתה מצודתו פרוסה על כל תהליכות העיר והנהגותיה בכלל ובפרט.

גדולת תורתו

כדוגמת אבותיו הקי היו ידוע כידען נפלא בכל מקצועות התורה ובעודו צעיר לימים עסק ועמל בתורה ובמסירות נפש עד אין גבול וגם זכה לסדר ולהכין לדפוס את הספר הקי שו"ת השיב משה לוקינו רבינו הישמש משה זי"ע ומההסכמות לספר הקי נראה חריפותו שהיה אז עוד

בימי עלומיו, וכדברי מרן גאון ישראל בעל שואל ומשיב האב"ד לעמבערג והגלילות שכותב עליו בין שאר הדברים: והנה נדרשתי מאת הרב המאור הגדול החריף וכי מו"ה יוקל, ומרן רבינו הקי בעל דברי חיים זי"ע כותב עליו בליק: הגיע אלי כתב מהרב המאוה"ג החסיד בן של קדושים מו"ה יוקל ט"ב וכי. גם בשו"ת רבים מגדולי דורו מוזכר כבשו"ת מהר"ם שיק וכן בשו"ת אבני צדק יו"ד בסי' קכ"ט, גם רבינו הקדוש זי"ע כאשר עבר לעיר ארשווע אשר היה אז באמצע ימי הספירה והינה לו שאלה האם מותר לו לעבור לדירה חדשה באמצע ימי הספירה שלח את שאלתו להגה"ק מוואלאווע, ואכן השיב לו שמותר ותשובה זו נדפסה בספר היטב איטיב סיי א'.

עבודת הקודש

גם בעבודת ה' היה ידוע בימיו בעבודת ה' למעלה מהשגת אנוש ורבים נהרו אליו לקבל לקח קודש ולהסתופף בצל קדשו ותורתיו הטהורים בשבתותו ומועדים יחדיו עמוק עמוק ללב החסידים והתלמידים ואויר של קדושה והתרוממות הנפש שררה תמיד בחצרות קדשו.

ומעשה נורא אשר רואים בזה עבודת קדשו בהסתר ובהצנע לכת מסופר שפעם אחד נסע לשבות שבתו בעיר סטודנע שבגלילות וואלאווע והתאכסן בבית אכסניא אחד וביום שבת התאספו הבני תורה והבעלי בתים לקבל מניו הקדושים ולהנות מזיו קדשו ולשמוע ממנו שיחותיו ותורתיו הקי ואכן התחיל להשמיע מדברותיו הנעימים וסיפורי צדיקים והשיחה נמשכה כמה שעות עד לחצות לילה, וכשהביט על המורה שעות וראה שהגיע זמן חצות לילה הפסיק באמצע השיחה ואמר להם הנה אספר לכם מעשה אחת ובה אסיים את שיחתי והתחיל לספר דהנה בימים ההם היה בפעטערבורג שהיה תחת ממשלת רוסיא כמה בתי מלכות עם אוצרות גדולות והיו מעמידין שומרים בכל אוצר ואוצר ומובן שם היהודים דשם היו כופין לתפקיד זה, וסדר המשמרת היתה שכל העומד על המשמר בלילה היה צריך להשמיע קולו באמצע הלילה להראות שאינו ישן ועומד על משמרתו, והעומד על המשמרת במקום האחר הקרוב לזה היה צריך לענות לחבירו להראות שהוא גם אינו ישן ועומד על משמרתו, פעם אחת עמדו על משמרת אלו יהודים יראים ושלמים וכשהגיע חצות לילה פתחו את פיהם זה לזה להשמיע את קולם להראות שעומדים על משמרתם, וענו ואמרו זה לזה בהגבהת הקול "ווי לשכינתא בגלותא" והשני העומד על משמרתו בפניה האחרת ענה אחריו "לית אתר פנוי מיינה" וכה בזה הלשון חזרו ואמרו איזה פעמים, ובדברים האלה סיים הגה"ק מוואלאווע כל השיחה של אותו הלילה ותיכף ומיד ראו שינוי בצורתו הקדושה אשר התחיל להתחלק לכמה גוונים והיה בוער ללהבות אש ועמד מכסאו והדליק את הלילקא צביצבץ הלהות מעלה עשן, בדביקות נוראה ובניגון המעורר לבכי התחיל להסתובב בהחדר אנה ואנה אין אומר ואין דברים רק חזר ושנה את הדברים האלה "ווי לשכינתא בגלותא, לית אתר פנוי מיינה" ויותר לא דיבר וברך את כל הנוכחים בברכת לילה טבא ובזה הראה להם לעיניו את המקום וישב ותיכף ללמוד כמה שעות.

בעלותו השמימה

ביום ג' אלול שנת תרפ"ד נפטרה זוגתו הרבנית הצדיקת אשר עמדה לימין בעלה קרוב לשבעים שנה והיתה עומדת לימין צדקתו כדי שיוכל לעבוד את בוראו במסירות נפש כדרכו בקודש, ותיכף אחר פטירתה התחיל מצב בריאותו לירד מטה מטה ולא רצה לקבל לתנומים אחריה ואכן כעבור י"ב ימים ביום ט"ו אלול באותו שנה החזיר את נשמתו הקדושה ליוצרו ובוראו מזוכך ומטוהר ויספדהו גדולי דורו תמורים ויבכו אותו כל בית ישראל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

כי תצא למלחמה על אויבך ותנתנו ה' אלהיך בידך ושבת שבו, איתא בספרי ותנתנו ה' אלהיך בידך, אם עשית כל האמור בענין סוף שה' אלהיך נתנו בידך, ראוי להתבונן מהו כל האמור בענין.

ויתבאר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' נשא) לפרש המדרש (שמד"ר פכ"ט ס"א) קול ה' בכה, בכוחו של כל אחד ואחד, ביאור הדבר שהגם שהדיבור של מתן תורה נאמרה לכל בני ישראל בשוה, מכל מקום פירוש הדיבור תשיג כל אחד לפום בחינתו ותכונת נפשו, וכענין הזה היה גם כן ענין ברכת הכהנים, כי הם נצטוו לברך ברכה כללית המשולשת בתורה לכל ישראל, אבל באמת צריך כל אחד ואחד ברכה פרטיות, זה בני זה חיי זה מזוני וזה רפואה וזה חירות וכדומה לא ראי זה כראי זה, וזה אי אפשר לבן אדם לומר ברכה אחת שהיה סובל ברכת כל אחד בפרטיות, איש אשר כבדתו דייקא הצריך לו יברך אותו, אבל הענין כי כבר אמרו חז"ל (במדב"ר פ"א ט"ד) כה תברכו בשם המפורש, והיינו במקדש ולא בגבולין, והטעם לזה איתא במפרשים כי ההוגה השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא (פדהר"ן ז'), והטעם כי שם הוי"ה ב"ה הוא שם המפורש מורה על עצמותו שהוא אחדות הפשוט, וזה אי אפשר לבן אדם להזכירו בבחי' אחדות, כי אות אחד קודם לחבירו, בלתי הכהנים מגשים אל ה' במקדש לא היו הם מזכירין את השם כי השם יצא מפיהם, מפי השכינה המדברת מתוך גרונו, וכמו שהיה השם המפורש יוצא מפי השכינה המדבר מתוך גרונו, כמו כן כל ברכת הכהנים המשולשת בתורה הוא יוצא מפי השכינה, ולכן הוא סובל ברכה פרטיות לכל אחד ואחד הצריך לו, עכ"ד.

וכענין הזה עלינו להתבונן בהתקרב ובא יום הגדול והקודש ראש השנה, בו יפקדו כל היצורים לחיים, צרכי עמך ישראל מרובים, והלכבות נשברות מצפות להוושע בדברי ישועה ורחמים, ותקיעת שופר מסוגל לפעול בעדינו כל הבקשות ישועה כללית וישועה פרטית לכל אחד ואחד מישראל, על דרך הכתוב (במדב"ר כ"א) יום תרועה יהיה לכם, ופירש א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' אמור) שהוא על דרך דרדשינן (בצה"כ כ"ג) בני יום טוב לכם (שמות י"ט), לכל צרכיכם, והיינו לתועלתכם, עכ"ד. אמנם לכאורה איך זה במציאות שהבעל תוקע שהוא בשר ודם קורץ מחומר ימשך ישועה בתקיעת שופר למלא לכל אחד בקשתו הפרטי, הלא אין אדם יודע מה שכלב חבירו ואינו יודע מה שהוא צריך לפעול בתקיעתו, ובכלל איך זה בכח איש פשוט להמשיך כל מיני ישועות בשעה אחת.

אמנם כתב באמרי נועם (פ' תבא) בפסוק (תהלים מ"ו ה') בקול שופר, כי הטיקת הוא לכל ידמה האדם בנפשו אשר בקול יוצא מכח הבעל תוקע, רק ידע כי כביכול בעצמו ית"ש הוא המשמיע קול השופר לעורר לבב האדם, והוא בבחינת שכינה מדברת מתוך גרונו, והזה ה' בקול שופר, אשר כביכול בעצמו הוא בקול השופר, עכ"ד. וזכה מוכן מה שאמרו חז"ל (ראש השנה ט"ו) שתוקעין בראש השנה וכו' כדי לעררב השטן, וכתבו בתוס' (דף ט"ז ד"ה כד) שאומר ודאי זהו שיפירא דיתקע בשופר גדול וכו' ומתעררב ולית ליה ננאי למעבד קטגוריא. והיינו כי מאחר שבכל איש התוקע בשופר בראש השנה, כביכול הקב"ה מצטרף עמו והוא המשמיע קול שופר, לכן השטן אומר שזהו קול השופר הגדול ומתעררב ומתחבל ואינו יכול עוד לקטרג.

ובכן מאחר שהש"ת הוא כביכול בעצמו הבעל תוקע בשעת תקיעתו בשופר, לכן נמשך כל מיני השפעות בשעת תקיעת שופר, כי הש"ת הוא חוקר כליות ולב ויודע הכל, הוא יודע כל המתרחיש בבחי' בני ישראל, כל דבר הקשה יביאנו אליו, כל לב נשבר שופך שיחו לפני הקב"ה, והוא היודע בקשתו הפרטי של כל אחד ואחד, ועליו אנו סומכים שישפיע לנו בשעת תקיעת שופר למלא לנו לכל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו, ביום הזה של ראש השנה יענינו צופיות ומיחלות לתשועת ה' להוושע בכל צרכינו, יש המצפה להוושע בבנים, ויש המצפה להוושע בפרנסה טובה, כמה זקוקים לרפואה, יש הזקוק לרפואת הגוף יש הזקוק לרפואת הנפש, כמה וכמה חולאים ל"ע

דברות קודש

מכ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת תצא שנת תשס"ט לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יש בישראל, אין אחד דומה לחבירו ואין רפואתו וישועתו של אחד נרמה לזולתו, ואנו מצפים לה' שזכות שאנו תוקעים בשופר בראש השנה גם הש"ת יתקע בשופר וישפיע יום תרועה יהיה לכם ומשיך ישועה ורפואה לכל אחד לפי צרכו ומבוקשו.

וע"ז פי זה יש לפרש לשון חכמים במס' ראש השנה (דף כ"ט), שליח ציבור דעתיה אכוליה עלמא, הרמז בזה כי השליח ציבור צריך להמשיך בתפלתו ישועה לכל אחד ואחד מישראל בפרטיות, אמנם להיות כי אין השליח ציבור יודע מחסורו כל אחד ואחד, לזה נתנו חכמינו ז"ל צעה ואמרו שליח ציבור דעתיה אכוליה עלמא, היינו שתהיה כוונת השליח ציבור לצרף תפלותיו ותקיעותיו עם הש"ת שמלא כל הארץ כבודו, כי הוא התוקע עם השליח ציבור ומסייע אותו בתפלתו, ועל ידי זה יושפע לכאורה בפרטיות כל צרכיו.

אמנם חכמת תקיעת שופר הוא לעורר לבב העם לתשובה ולתיקון המעשים, כמבואר ברמב"ם (הלכות תשובה פ"א ה"ד) ובטעמי רב סעדיה גאון ז"ל (ענין השני), ולכאורה הלא כיון שכל אחד יודע נגעי לבבו היאך התנהג במשך השנה, איך היו נראים מצוותיו ומעשים טובים שלו ויודע מה שהוא צריך לתקן, ועם כל זה עדיין לבבינו אטומים בעוה"ו ואין אנו מתעוררים מעצמינו לתשובה, אם כן כמה יפה כח השופר לעוררו לזה, אך לפי האמור שהקב"ה מצטרף עם התוקע והוא המשמיע קול השופר, שפיר מתעוררים על ידי זה לתשובה שיבדוק כל אחד נגעי לבבו לתקן כתמי נפשו, שהרי הקב"ה יודע ומבין על נפשינו ונשמותינו כמה נתלכלכו בעוונות ופשעים ה", והוא יודע לכוין נגד כל אחד ואחד להזריח בלבבו רוח טהרה ממרום, וזה שהנביא מתמה ואומר (עמוס ג ג) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, כלומר איך יתכן כזאת שהש"ת יתקע שופר בעיר ויעורר את לבב כל אחד ואחד מישראל לתשובה ולתיקון המעשים, והעם לא יחרדו. ולזה אמרו שליח ציבור דעתיה אכוליה עלמא, היינו שהבעל תוקע יודע בעצמו שאין באפשרי שהוא יעורר לבב העם לתשובה כל אחד לפי נגעי לבבו, לכן דעתיה אכוליה עלמא, פ"י שכוונתו לצרף עצמו בתקיעת שופר של מעלה מלפני ה', שקול השופר שלו הבא לעורר את לבבות ישראל עורר ישנים משנתכם, יהיה בו קול השופר של הקב"ה בעצמו, וכל אחד ישמע את קול השופר לפי ערכו ובחינתו, וכפי מה שחטא והמרה את פי המלך מלכי המלכים הקב"ה, נגדו במיוחד תבא קול השופר של הקב"ה לעורר אותו לתשובה.

וע"ז פי זה יש לפרש מה שכתב רב סעדיה גאון בטעם מצות תקיעת שופר (ענין השלישי) שבא להזכירנו מעמד הר סיני שנאמר בו (שמות י"ט ט"ז) וקול שופר חזק מאד. ולדרכינו י"ל שזכירת מעמד הר סיני בא להורות על ההתעוררות תשובה שבשעת תקיעת שופר, והיינו שכמו במתן תורה היתה הדיבור מיוחד לכל אחד ואחד לפי בחינתו, כמ"ש (תהלים ס"ג י"ב) אחת דבר אלקים שמים זו שמעתי, והיינו ששמע כל אחד ואחד דיבור מיוחד לפי בחינתו, כדבר הזה נעשה בשעת תקיעת שופר בראש השנה שהקב"ה בעצמו מצטרף עם הבעל תוקע ומעורר כל אחד לפי בחינתו, והוא ית"ש מאיר בלבבות ישראל התעוררות תשובה לכל אחד לפי ערכו וכפי הצריך לו.

אכן י"ל שכדי שיוכל האדם לזכות לבחינה גבוהה הלזו לשמוע קול השופר מפי הקב"ה בעצמו, צריך להתפלל ולבקש רחמים על זה, ועל דרך שמצינו במתן תורה (שמות ב' ט) ויחן שם ישראל נגד ההר, וביאר א"ז זללה"ה בייטב פנים (זמן מתן תורתנו אות ב) דתיבת ויחן מורה על ענין תפלה, שהתפללו להביין ולהשכיל הדברות היוצאים כביכול מפיו יתברך, עכ"ד. ועל פי האמור יש להוסיף ולומר בטעם שאמר הכתוב ויחן בלשון יחיד, על פי מה שמצינו במדרש גבי מתן תורה (שמד"ר פכ"ט ס"א) קול ה' בכה, לפי כחו של כל אחד ואחד. ובמאור ושמש (פ' יתרו) כתב בביאור הדבר, דכפי הכנתם כך נגלה להם הקב"ה במתן תורה, כל אחד ואחד כפי הכנתו ודיבורו נעשה ונשמע, כך זכה לשמוע מפי הקב"ה נתינת התורה, וזה שאמר לפי כחו של כל אחד ואחד, היינו כפי כחו של כל אחד ואחד שאמר נעשה ונשמע לפי בחינתו בהשתוקקות ובהתלהבות, כך שמעו כל אחד קולו של הקב"ה, עכ"ד. ובחינה זו ביאר א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' ואתחנן) בטעם שאמר הש"ת אנכי ה' אלהיך בלשון יחיד, כי הדיבור היה מתפרש לכל אחד לפום בחינתו והשנתו, ע"ש. ולזה אמר ויחן שם ישראל בלשון יחיד, כלומר שלפי ערך תפלתו של כל אחד ואחד קודם מתן תורה, כך היה מתפרש אליו דיבורי ה' והכה להתגלות אור התורה לפי תכונת נפשו.

וענין התפלה מורשה לנו מהאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב כמ"ש (ברכות כ"ו) תפלות אבות תקנום, ועל זה מורה ענין הזכרת זכות אבות, כדי שתתקבלו תפלותינו ברחמים וברצון. ולזה מצינו במדרש (לקיטו במדבר רמז תרפ"ד) בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקאנו בהם אה"ע ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מן הכל, סתם הקב"ה את פיהם ואמר להם הביאו לי שטר יוחסין שלכם כשם שמביאין בני וכו', וע"כ מה ענין יוחסין לקבלת התורה. אמנם יש לומר כי אף שחזר הקב"ה את התורה על כל אומה ולשון, מכל מקום לבחינה זו לשמוע התורה כל אחד ואחד לפי ערכו ובחינתו, גם אלמלי היה ניתן להם התורה, לא היו זוכים, כי רק בני ישראל שיש להם זכות אבות, הועיל תפלתו על דבר זה וזכו לקבל התורה ולשמוע דברי אלקים חיים כל אחד לפי ערכו ולפי ערך נשמתו, בבחינת אחת דבר אלקים שמים זו שמענו, וזה שאמר הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שמביאין בני, כי בני ישראל זוכים לקבלת התפלות מכח האבות הקדושים שתקנו התפלות, מה שאין כן אומות העולם אין להם זכות זה, ולכן לא זכו לזה.

ובכן כדי שנוכח אנתנו לבחינה זו בראש השנה בשעת תקיעת שופר להתעורר ולישפע מבחינת הו"ה בקול שופר, מקול השופר של הקב"ה, צריכים אנו לשפוך שיח לפני הקב"ה, ולבנות האבות הקדושים התקבל תפלותינו לרחמים ולרצון ונוכח לבחינה זו. ולזה איתא במדרש (ויק"ו פכ"ט ס"ו) אמר הקב"ה לישראל בני אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה, יהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין, באחד זה אברהם שנאמר (יחזקאל לג כ"ד) אחד היה אברהם וכו'. הכוונה שעל ידי שמזכירין זכות אבות, על ידי זה זוכים בני ישראל שיהיה ה' בקול שופר, לשמוע הקב"ה בקול שופר, ועל ידי זה זוכה כל אחד לשמוע לפי ערכו ובחינתו, וכאשר שומעים מהקב"ה בעצמו על שבו כח הקדושה להתעורר כל אחד לפי ערכו ובחינתו, ויש כח הקדושה להשפיע לבני ישראל לכל אחד מה שהוא צריך, שימלא ה' משאלות לבינו לטובה בימים הקדושים הבאים עלינו לטובה.

ול"ת דין צריך בושש כי כדי שנוכל לזכות לבחינה זו לשמוע תקיעות קודש קול השופר של הקב"ה, צריכים אנו לתקן את גופינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, לטהרנינו מכל חלודה חטאים עונות ופשעים ח"ו, להיות אבריינים קודש לה' ובפרט האונים צריכים להיות מקדושים ומטהורים מכל דבר רע, ולתקן את כל אלה צריכים להתחזק בתורה ובתפלה, ועל ידי זה נזכה לשמוע קול ה' בכח קול השופר של הקב"ה.

(המשך בעמוד הבא)

צטצילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועוד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית ואל והיו למראת עינו של הגה"צ דומ"ץ קרית ואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

קצת דינים נחוצים בעניית אמן

(א) מי שרוצה לענות אמן על איזה ברכה, צריך שידע על איזה ברכה הוא עונה, ואם אינו יודע, אסור לענות אמן, וזה נקרא אמן יתומה*.

(ב) וע"כ אם הבעל תפלה התחיל לברך ברכת השחר, ואין קולו נשמע, או תלוי בזה, אם יודע איזה ברכה מברך עכשיו, [מגן שהוא מכיר לפי סדר הברכות] צריך לענות אמן, אבל אם אינו יודע איזה ברכה מברך עכשיו אסור לו לענות אמן, אע"פ ששומע עניית אמן מהאנשים העומדים סמוכים להבעל תפלה, [ועצה טובה בכה"ג שיעיין בסידור בשעת אמירת הברכות, שע"י יודע באיזה ברכה עומד עכשיו].

(ג) וכן הדין בשעת חזרת הש"ץ, שאם אינו שומע קול של הבעל תפלה, אם אינו יודע איזה ברכה מברך עכשיו אסור לענות אמן, ודין חזרת הש"ץ חמיר יותר משאר ברכות, ולשכחלה יש להקפיד לשמוע ולהבין מפי הש"ץ, ולא לסמוך על מה שיועד באיזה ברכה עומד, אמנם בשעה"ד [שהבעל תפלה יש לו קול נמוך וא"א לשמוע קולו], סומכין לענות אמן כל זמן שיועד באיזה ברכה עומד* [אבל כשאנו יודע איזה ברכה מברך הש"ץ עכשיו, אסור לענות, וכו"ל דזה הוא אמן יתומה].

(ד) אין לענות אמן קודם שהש"ץ סיים תיבה האחרונה של הברכה "לאמר", ויש אנשים שמתחילים לענות בעוד שהש"ץ עומד עדיין בחצי תיבה אחרונה, וזה אסור, ונקרא אמן חטופה.

(ה) בדינים אלו החמירו חז"ל מאוד, ואמר' שיעניית אמן יתומה וחטופה הוא סכנה נגד אריכות ימים, ומדה טובה מרובה והנזרה בזה יזכה לאריכות ימים ושנים טובים.

(ו) כתוב בשו"ע¹ שבשעת עניית אמן יכוין בלבו אמת הוא הברכה שכירך המברך ואני מאמין בה, וכתבו הפוסקים² שזה קאי על ברכת השבח [לדוגמא, כשעונה אמן אחר ברכת ברוך שאמר, יחשוב שאמת הוא שהקב"ה הוא מברך המהולל בתשבוהו] אבל בברכות שהם תפלות, יכוין בעת ענייתו יה"ר שיקאמו דברי המברך [לדוגמא כשהש"ץ אומר יתגדל ויתקדש שמי רבא, וכוין בענייתו יה"ר שדבר זה יתקיים במהרה]. ובברכות של חזרת הש"ץ, יש לכיין ב' הכוונות ביחד [לדוגמא בברכת סלה לנו יכוין בענייתו אמת הוא שאתה הוא המרבה לסלוח, ויה"ר שתסלח לנו על עוונותינו].

(ז) יש עוד זהירות ששייך להש"ץ, שבעת שמוסיים ברכה אחד בחזרת הש"ץ ימותין עד שרוב הצבור מסיימין אמירת אמן, ואח"כ יתחיל ברכה האחרת, וכן בקדיש לא יתחיל יתברך וישתבח וכו' עד שסיימו רוב הצבור אמירת אמן יהא שמי רבה וכו', [וכתב המשנ"ב³ ב"הו"ל⁴ ויבועה"ה הרבה אנשים נכשלים בזה כשמתפללין לפני העמוד שחוטפין להתחיל ברכה שלאחריה תיכף אחר סיום ברכה שלפניה ואין ממתניין בנתיים כלל, ועי' בש"ת⁵ שהביא שזה מעכב אף דיעבד, שאסור שוב לענות אמן עליה מכיון שהתחיל ברכה אחרת⁶ ככ"ל המשנה ברורה].

(א) רמ"א (או"ח סי' קכ"ד סעיף ח').

(ב) עמ"ש המשנ"ב (סקל"א) ובה"ל (ד"ה ויש) שאף שה"ט מקיל בשאר ברכות א"צ לידע [שהחומר הוא רק בחזרת הש"ץ], מי"מ המג"א והרבה אחרונים סבורים להחמיר בכל ברכות בעולם, וסיים המשנ"ב דלמעשה לא יענה אמן, דשב ואל תעשה עדיף כי יש נעושה על העונה אמן יתומה כמו שאחז"ל, וע"ש עוד, וגם בתניא (פי' קכ"ז) ע"י ר"י ור"י סי' פסק כהמג"א.

(ג) מג"א (סק"יג) וכ"פ ה"ט"ז (סק"ד) וכ"פ כל האחרונים.

(ד) תניא (סעיף י"א) ומשנ"ב (סק"יג).

(ה) ת"ע (סעיף ח') וע"ש במשנ"ב (סק"ל).

(ו) לשון המשנ"ב (הג"ל).

(ז) במס' ברכות דף מ"ז ע"א.

(ח) סי' קכ"ד סעיף ו'.

(ט) מג"א (סק"י) וש"א, ועיקרי הדברים נתבאר בהרחבה בדברי השל"ה (מס' תמיד בעניני תפלה קריאה בס"ת) שציינו המג"א.

(י) שו"ע (פי' קכ"ד סעיף ט') אבל א"צ להמתין על המאריכים יותר מדאי משום דהמאריך יותר מדאי אינו אלא נועה [וכמ"ש בשו"ע סעיף ח', ומבואר שם ששיעור המאריכה הוא כדי שיוכל לימור א-ל מלך נאמן ועבכיה"ל [ד"ה א"צ] שכתב דלענין חזרת הש"ץ יש דעות בין האחרונים, דיש הסוברים דצריך להמתין גם על המאריכים יותר מדאי משום דגם הוא חייב לשמוע וכ"ד הא"י (סי' קכ"ח סק"י) וסובר שדומה לברכת כהנים שצריך להמתין גם על המאריך יותר מדאי (כמ"ש המג"א סי' קכ"ח סק"י בשם התוס'), והנה בכה"ל לא הכריע בזה, אבל במשנ"ב (סק"ל) נראה שהכריע דסגי להמתין על הרוב (וע"ש בשע"צ סק"ג), וכן פסק התניא (בס' קכ"ח סעיף כ').

(יא) כתבו בפנים כן.

(יב) משנ"ב (סק"י) בשם הא"י.

(יג) ה"ל.

(יד) כוונתו להעשירי תשובה (סק"ט) שהביא כן מהבכרי יוסף, בשם מהר"י מולכו ע"ש.

דברות קודש מכ"ק מרן רבינו שליט"א

וע"כ פי זה יתבאר דרשת הספר, כי הכתוב מבטיח כי תצא למלחמה על אויבך, ותרגמו ארי תפוק לנפת קראב, וכתבו בספרים (עשרת ישועה פרשתן אות ג) תפ"ר בגימטריא שופ"ר, דבר שעת תקיעת שופר בראש השנה הוא שעת מלחמה, על אויבך, דא יצר הרע דאיהו שגאיה דבר נש (וזהו חיש בפרשתן דף צו). שהוא בא לקטרטג תמיד על בני ישראל, והתורה"ק מבטיח ונתנו ה' אלהיך בידך, שהקב"ה בעצמו יתנהו בידך, כמ"ש ה' בקול שופר, שהקב"ה מצטרף עמנו בתקיעת שופר והוא המשמיע קול היוצא מתוך השופר, "ווען א איד בלאזט שופר, בלאזט ער נישט אליינס, נאר השי"ת בלאזט מיט מיט דעם איד, עס האט א געוואלדיגע כח הקדושה, און א געוואלדיגע כח השפעה אויב מען איז זוכה צו דעם", שעל ידי זה זוכים להתעורר לתשובה ולהכניע גם היצר הרע ולפעול כל טוב. אך לזה צריך תיקון המעשים בתורה ובתפלה, ועל זה מוסב דברי הספרים אם תעשה כל האמור בענין, היינו מה שאמר למעלה כי תעשה הישר בעיני ה', וכתב החיד"א לפרש הישר בגימטריא תקט"ו כמנין תפלה. עוד כתב כי תצא למלחמה על אויבך, סופי תיבות אה"ל, רמו על אהלה של תורה, ע"ש. הרי שהזהיר הכתוב בכאן על התחזקות בעסק התורה והתפלה, שאם ירבה האדם בחודש אלול בתורה ותפלה, יוכל לבקש ולהתחנן לפני השי"ת שיזכה לבחינה זו של ה' בקול שופר, שזה תלוי בהכנת בני אדם כמו שרואים במתן קול היצר הרע לפעול כל טוב. אך לזה צריך לזה הכנה רבה, ועל ידי שנבוא כביהמ"ד ותתפלל ותשפך שיח לפני ה' לבקש רחמים עם פשפש במעשים, סוף נזכה לזה ונתנו ה' אלהיך בידך, שנוזכה לנצח האויב הוא היצר"ר על ידי קול שופר של ה' אלהיך.

והנה איתא במס' ראש השנה (דף ט"ז) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. וידוע (רא"ש ור"ן שם ובטור או"ח סי' תקפ"ח) שהר"ף היה תוקע בבית דינו בראש השנה שבו היה קודש שבת. ולפי זה אין לזה צורך תיקון המעשים בתורה ובתפלה, ועל זה מוסב דברי הספרים אם תעשה כל האמור בענין, היינו מה שאמר למעלה כי תעשה הישר בעיני ה', וכתב החיד"א לפרש הישר בגימטריא תקט"ו כמנין תפלה. עוד כתב כי תצא למלחמה על אויבך, סופי תיבות אה"ל, רמו על אהלה של תורה, ע"ש. הרי שהזהיר הכתוב בכאן על התחזקות בעסק התורה והתפלה, שאם ירבה האדם בחודש אלול בתורה ותפלה, יוכל לבקש ולהתחנן לפני השי"ת שיזכה לבחינה זו של ה' בקול שופר, שזה תלוי בהכנת בני אדם כמו שרואים במתן קול היצר הרע לפעול כל טוב. אך לזה צריך לזה הכנה רבה, ועל ידי שנבוא כביהמ"ד ותתפלל ותשפך שיח לפני ה' לבקש רחמים עם פשפש במעשים, סוף נזכה לזה ונתנו ה' אלהיך בידך, שנוזכה לנצח האויב הוא היצר"ר על ידי קול שופר של ה' אלהיך.

והנה איתא במס' ראש השנה (דף ט"ז) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. וידוע (רא"ש ור"ן שם ובטור או"ח סי' תקפ"ח) שהר"ף היה תוקע בבית דינו בראש השנה שבו היה קודש שבת. ולפי זה אין לזה צורך תיקון המעשים בתורה ובתפלה, ועל זה מוסב דברי הספרים אם תעשה כל האמור בענין, היינו מה שאמר למעלה כי תעשה הישר בעיני ה', וכתב החיד"א לפרש הישר בגימטריא תקט"ו כמנין תפלה. עוד כתב כי תצא למלחמה על אויבך, סופי תיבות אה"ל, רמו על אהלה של תורה, ע"ש. הרי שהזהיר הכתוב בכאן על התחזקות בעסק התורה והתפלה, שאם ירבה האדם בחודש אלול בתורה ותפלה, יוכל לבקש ולהתחנן לפני השי"ת שיזכה לבחינה זו של ה' בקול שופר, שזה תלוי בהכנת בני אדם כמו שרואים במתן קול היצר הרע לפעול כל טוב. אך לזה צריך לזה הכנה רבה, ועל ידי שנבוא כביהמ"ד ותתפלל ותשפך שיח לפני ה' לבקש רחמים עם פשפש במעשים, סוף נזכה לזה ונתנו ה' אלהיך בידך, שנוזכה לנצח האויב הוא היצר"ר על ידי קול שופר של ה' אלהיך.

והנה איתא במס' ראש השנה (דף ט"ז) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. וידוע (רא"ש ור"ן שם ובטור או"ח סי' תקפ"ח) שהר"ף היה תוקע בבית דינו בראש השנה שבו היה קודש שבת. ולפי זה אין לזה צורך תיקון המעשים בתורה ובתפלה, ועל זה מוסב דברי הספרים אם תעשה כל האמור בענין, היינו מה שאמר למעלה כי תעשה הישר בעיני ה', וכתב החיד"א לפרש הישר בגימטריא תקט"ו כמנין תפלה. עוד כתב כי תצא למלחמה על אויבך, סופי תיבות אה"ל, רמו על אהלה של תורה, ע"ש. הרי שהזהיר הכתוב בכאן על התחזקות בעסק התורה והתפלה, שאם ירבה האדם בחודש אלול בתורה ותפלה, יוכל לבקש ולהתחנן לפני השי"ת שיזכה לבחינה זו של ה' בקול שופר, שזה תלוי בהכנת בני אדם כמו שרואים במתן קול היצר הרע לפעול כל טוב. אך לזה צריך לזה הכנה רבה, ועל ידי שנבוא כביהמ"ד ותתפלל ותשפך שיח לפני ה' לבקש רחמים עם פשפש במעשים, סוף נזכה לזה ונתנו ה' אלהיך בידך, שנוזכה לנצח האויב הוא היצר"ר על ידי קול שופר של ה' אלהיך.